

چارچوب‌ها، الزامات و ساختار نهادی نظارت و تنظیم-
گری مؤثر بر هدایت کسب و کار و حمایت از مشتریان
نظام مالی (conduct of Business regulation)

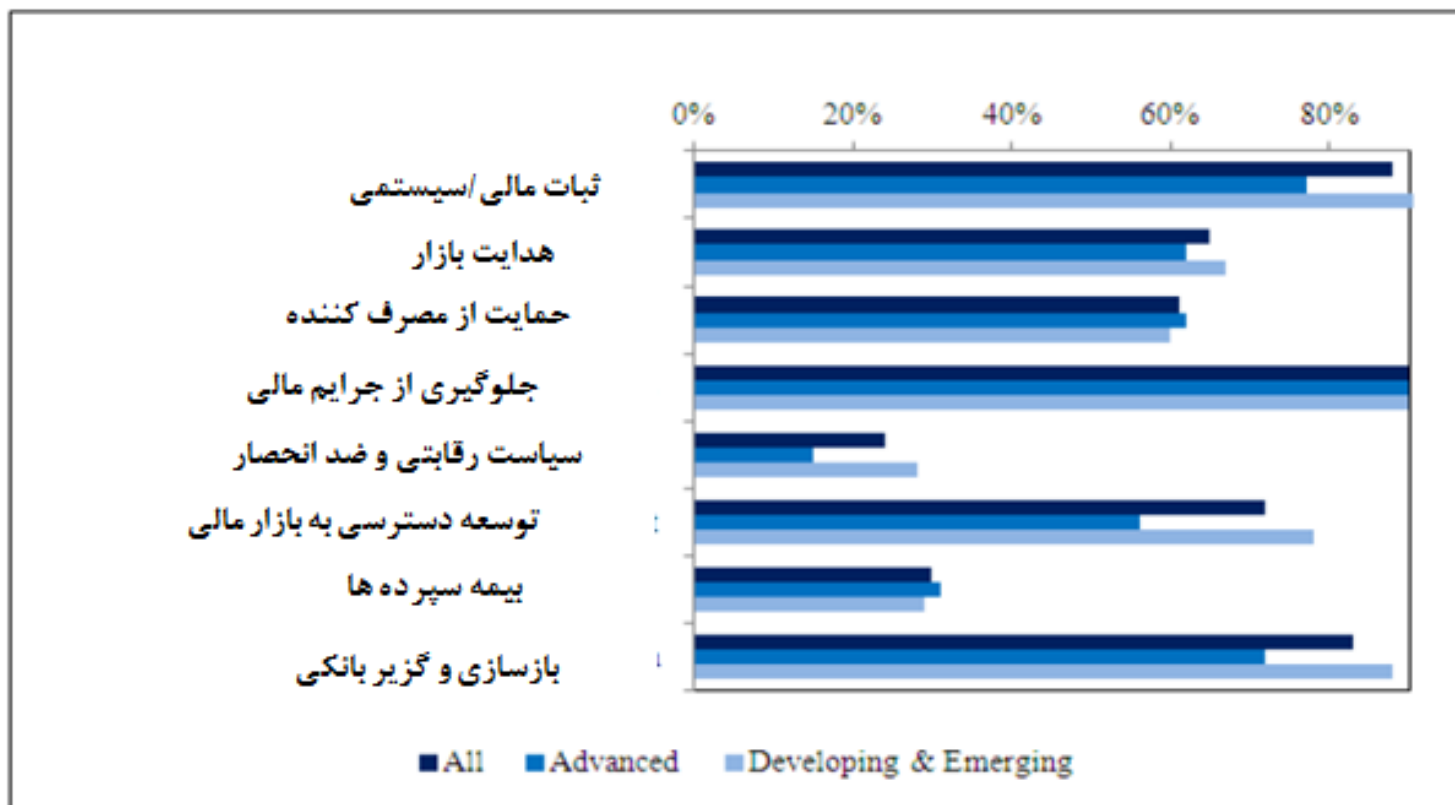
دکتر محمدجواد شریف زاده
سعید سید حسین زاده

سوره الفاتحه

اهداف و مأموریت‌های مقام ناظر در کشورهای مختلف پس از بحران مالی سال ۲۰۰۷-۲۰۰۸

منبع: نظرسنجی بانک جهانی (۲۰۱۲) از ۱۴۳ کشور توسعه یافته ، در حال توسعه و نوظهور

انواع تنظیم‌گری و نظارت بر اساس اهداف

تنظیم‌گری احتیاطی کلان
(Macroprudential Regulation)

تنظیم‌گری احتیاطی خرد
(Microprudential Regulation)

تنظیم‌گری هدایت کسب و کار
(Conduct Regulation)

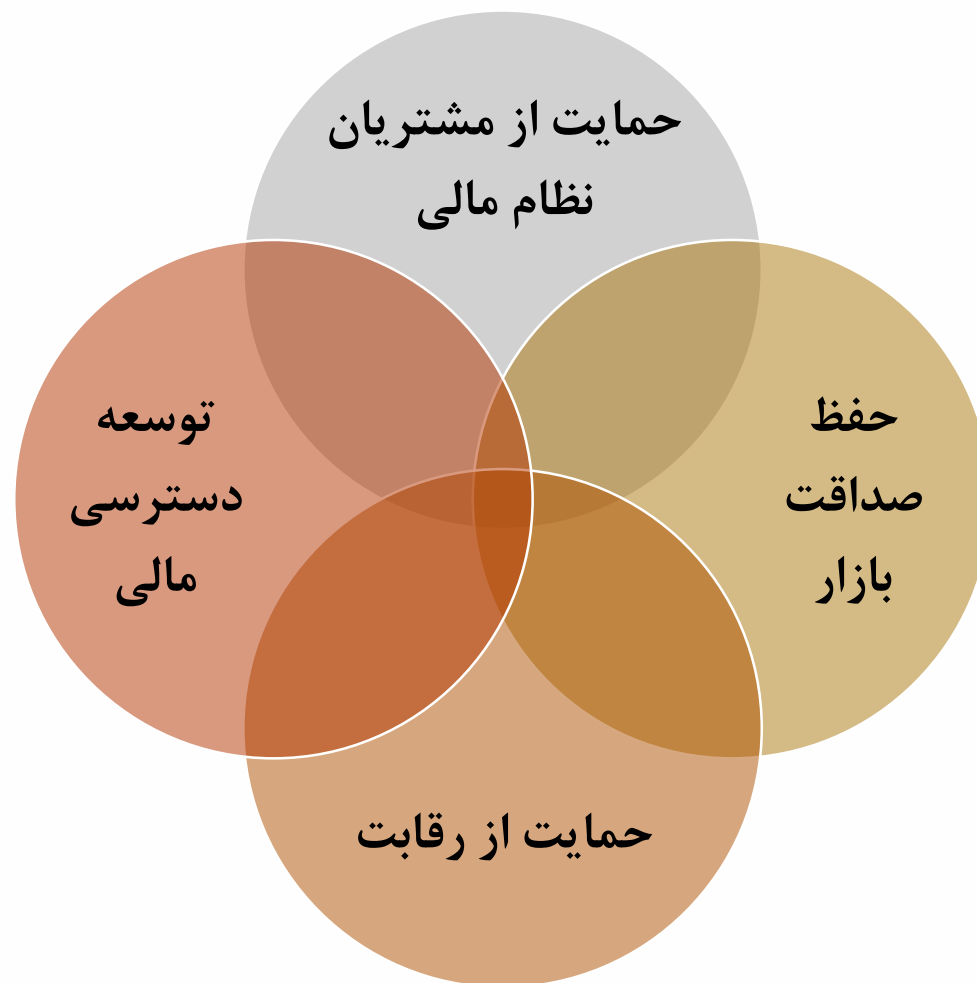
چیستی نظارت هدایتی کسب و کار

نظارت هدایتی کسب و کار بر این موضوع متمرکز است که مؤسسات مالی چگونه کسب و کار خود با مشتریان را هدایت می-کنند و چگونه در بازارها رفتار می نمایند.

این نظارت با تجویز قواعدی در مورد رفتار مناسب و همچنین نظارت بر رفتاری که ممکن است برای مشتریان و عملکرد بازارها مضر باشد، نظارت می کند.

تمرکز ویژه این نوع نظارت بر زمینه‌هایی است که در آن بین نهادهای مالی و مشتریان آنها **تضاد منافع** به وجود می آید.

اهداف تنظیم‌گری هدایت کسب و کار

الزامات تنظیم‌گری هدایت کسب و کار

چارچوب قانونی، مقرراتی و نظارتی مؤثر

وجود نهادهای تخصصی و یا نیمه تخصصی جهت اجراء و نظارت

ایجاد رویه‌های صحیح جهت ارائه اطلاعات و شفافیت

ایجاد رویه‌ها و سازوکارهای حل و فصل اختلافات و رسیدگی به شکایات مشتریان

آموزش و سواد مالی برای ارتقاء آگاهی و دانش مالی مصرف‌کنندگان

روابط صادقانه، منصفانه و عادلانه مؤسسات مالی با مصرف‌کنندگان

ساختار نهادی نظارت و تنظیم‌گری هدایت کسب و کار

تعداد	شاخص
۹۸	تعداد کل نمونه
۱۵	بخشی
۱۴	وجود مرکزی متفاوت از مقام ناظر احتیاطی برای تنظیم‌گری هدایت کسب و کار در صنعت بانکداری
۱۲	یکپارچه و خارج بانک مرکزی
۴	یکپارچه و داخل بانک مرکزی
۶	دوقله‌ای
۴۷	فاقد مقام ناظر

منبع: بانک جهانی (۲۰۱۲)

تجربه کشورهای مختلف در تنظیم گری هدایت کسب و کار : انگلستان: مقام مسؤل هدایت مالی (FCA)

اهداف عملیاتی آن شامل موارد زیر
می شود:

- تسهیل رقابت کارآ و مؤثر برای جلب منافع مشتریان در بازار خدمات مالی؛
- اطمینان از درجه مناسب حمایت از مصرف کنندگان؛
- حمایت و ارتقای سلامت نظام مالی انگلستان؛
- مسئولیت مستقل در رابطه با کاهش وسعت جرایم مالی

مقام مسؤل هدایت مالی (FCA)، نهادی مستقل از دولت می باشد که اهداف آن شامل موارد زیر است:

- حفظ سلامت و صحت بازار،
- تنظیم و جهت دهی به بنگاه های خدمات مالی
- حصول اطمینان از رقابتی بودن بازار خدمات مالی

کانادا: مؤسسه مصرف کنندگان خدمات مالی

مؤسسه مصرف کنندگان خدمات مالی کانادا، نهاد مستقلی است که بصورت فدرال اداره می شود و وظیفه حمایت و آگاه سازی مشتریان محصولات و خدمات مالی را برعهده دارد. این نهاد در سال ۲۰۰۱ توسط دولت فدرال بمنظور تحکیم نظارت بر مسائل مصرف کننده و گسترش آموزش مشتریان در بخش مالی، تأسیس گردید.

استرالیا: کمیسیون اوراق بهادار و سرمایه‌گذاری استرالیا (ASIC)

کمیسیون اوراق بهادار و سرمایه‌گذاری استرالیا (ASIC) مسئول نظارت و هدایت بر رفتار و فضای کسب‌وکار است و بر طبق قانون سال ۲۰۰۱ موسوم به قانون ۲۰۰۱ ASIC فعالیت می‌نماید.

وظایف و اولویت‌های استراتژیک ASIC عبارت است از: ارتقای اطمینان و اعتماد در سرمایه‌گذاران و مصرف‌کنندگان مالی، اطمینان از بازارهای شفاف، منصفانه و نظام‌مند، و فراهم‌سازی فرآیند ثبت کسب‌وکار کارا و قابل‌وصول. در این راستا اقداماتی همچون آموزش سرمایه‌گذاران و مصرف‌کنندگان مالی برای تصمیم‌گیری مالی انجام می‌دهند.

آمریکا: دیوان حمایت از مصرف کنندگان محصولات مالی

بعد از بحران مالی و تصویب قانون داد-فرانک در سال ۲۰۱۰ در واکنش به آن و همزمان با رشد مقررات فدرالی منجر به تأسیس یک دفتر جدید فدرال حمایت مالی مصرف کننده گردید که در سال ۲۰۱۱ رسماً شروع بکار کرد. مسئولیت این نهاد مستقل دولتی حمایت از مصرف کننده در نظام بانکی بوده که قدرت وضع مقررات و انجام اقدامات اجرایی در خصوص تخلفات طبق قانون مذکور به آن اعطاء شده و تمرکز فعالیت این نهاد بر اعتبار، پس انداز، ابزارهای پرداخت و سایر محصولات خدمات مصرفی در بازار مالی به جز محصولات سرمایه گذاری می باشد.

جمع بندی و نتیجه گیری

الزامات عملکردی و نهادی-ساختاری نظارت مؤثر هدایت کسب و کار در نظام مالی ایران

لزوم تفکیک ساختار تنظیم‌گری هدایت کسب و کار
و نظارت احتیاطی خرد.

لزوم بسط ادبیات نظری ابعاد مختلف مفهوم تنظیم‌گری و
هدایت کسب و کار در قوانین و مقررات کشورهای مختلف
و ارائه پیشنهاد جهت اصلاحات قانونی و نهادی پیرامون
آن در نظام مالی کشور

ارائه پیشنهاد

ایجاد نهاد یکپارچه تنظیم‌گر و ناظر در خصوص هدایت کسب و کار انتقال کلیه وظایف موجود بانک مرکزی، بیمه مرکزی و سازمان بورس در حیطه هدایت کسب و کار به این نهاد.

- این امر باعث خواهد شد تا مقام تنظیم‌گر و ناظر احتیاطی، پرداختن به این حوزه را به عنوان عملکرد ثانویه لحاظ ننماید.
- بر اساس تجارب موجود تمرکز هدایت کسب و کار در یک نهاد واحد ضمن کاهش همپوشانی نظارتی عملکردهای موازی را کاهش خواهد داد. همچنین امکان صرفه‌های ناشی از مقیاس در این تجمیع به صورت مناسب‌تری برقرار خواهد بود.
- با توجه به اینکه تخصص مورد نیاز برای انجام این نظارت در خصوص نهادهای مختلف مالی مشابه می‌باشد، لذا تجمیع این وظایف در زیرمجموعه یک نهاد منطقی‌تر است.